

Vedtaks sak

Dokumentnr.: 24/03350-2

Saksbehandler: Fredrik Hafredal

Dato: 10.02.2025

Sak nr.	Behandles av:	Møtedato
	Fylkesmøte i Agder	27.02.2025

FM Agder: Innspill til debatthefte 2025

Forslag til vedtak

Fylkesmøtet i Agder støtter innspillene som er kommet fra kommunene på Agder for tariffoppgjøret 2025. Vedtaket med de vedlegg som følger saken, oversendes KS sentralt.

Bakgrunn og fakta

KS ønsker innspill til årets debatthefte «Debatthefte – 2025. Fra forventninger til virkelighet».

I november 2024, sendte KS ut ett debatthefte til alle kommuner og fylkeskommuner i landet. KS ønsker innspill på syv -7- temaer/spørsmål som omhandler forventninger og tariff.

Alle innspill fra kommunene på Agder blir sammenstilt i ett dokument som tas med i KS' videre arbeid frem mot tariffoppgjøret i 2025.

KS har utferdiget egne artikler om grunnlaget/bakgrunnen for debattheftet, disse ligger tilgjengelig her:

[KS spør - Debatthefte 2025 - KS](#)

[Debatthefte 2025 - KS](#)

På KS Agder sin høstkonferanse i oktober 2024, ble det sterkt oppfordret til at neste års (2025) debatthefte måtte forankres administrativt og politisk i hver enkelt kommune, slik at KS sentralt får ett bredest mulig grunnlag i de prosesser innspillene skal behandles i.

Totalt har 19 av 25 kommuner på Agder, samt Agder fylkeskommune gitt tilbakemelding på debattheftet fra KS. Dette bevitner en solid forankring i kommunene og vil gi KS sentralt godt grunnlag for forhandlingene og videre interessepolitisk arbeid.

Opprettelse av redaksjonskomite

For å sikre arbeidet med alle innspillene fra kommunene på Agder og kvalitet på den saksfremstilling som legges frem på strategikonferansen/behandling i fylkesmøtet, ble det opprettet en redaksjonskomite, bestående av:

- Representant fra kommunedirektørutvalget (KDU) - Bernhard Nilsen – Rådmann i Flekkefjord kommune.

- Representant fra arbeidsgivernetverket i Agder – Eirik Nyberg – Kommunalsjef HR i Kristiansand kommune.
- KS Agder ved Odd Joar Svensson - Seniorrådgiver KS Agder (Prosess- og redaksjonsansvarlig) og Fredrik Hafredal – Seniorrådgiver i KS Agder.

Redaksjonskomiteen har gjennomgått samtlige innspill/vedtak fra kommunene og sammenfattet hovedpunktene.

Nytt av året er at kommunene har lastet inn svarene i egen portal som KS har utarbeidet i samarbeid med Rambøll AS. Deretter er det generert en samlerapport for alle de innrapporterte svar fra kommunene, som grunnlag for videre saksbehandling.

Samlet sett er det mottatt over 87 sider med innspill/vedtak. Det er svært mange sammenfallende tilbakemeldinger på de syv -7- spørsmålene som er stilt i debathefte.

Hovedpunktene er gjengitt i oppsummeringen og utdrag fra svarene blir presentert på Fylkesmøtet den 27. februar 2025.

Oppsummering

Under følger spørsmålene fra Debattheftet kronologisk. Svarene er samlet i tema og hovedpunkter basert på kommunenes og fylkeskommunens svar, med felles oppsummering for hvert spørsmål.

Folkevalgte:

1. Hvordan kan dere som folkevalgte redusere og håndtere forventningsgapet gjennom aktiviteten i de politiske organene (kommunestyre/fylkesting og underliggende organer) og samspillet med administrasjonen?

Svar:

Kommunikasjon og forventningsstyring:

- Prioritering og tydelig kommunikasjon om hva som prioriteres og hvorfor.
- Realistiske løfter og tydelig kommunikasjon.
- Bruk av ulike arenaer for å informere og engasjere.
- Realistiske forventninger og tydelig informasjon om økonomiske rammer.

Samarbeid og tillitsbygging:

- Samarbeid med administrasjonen for å gi tydelige tilbakemeldinger om behovene i kommunen.
- God rolleforståelse og samspill med administrasjonen.
- Felles forståelse mellom politikk og administrasjon.

Beslutningsgrunnlag og langsiktig perspektiv:

- Gode og kvalitetssikrede beslutningsgrunnlag.
- Saksgrunnlag som ivaretar helhetstenkning og langsiktig perspektiv.

Involvering og dialog:

- Involvering av innbyggere i beslutningsprosesser.
- Åpen dialog og mottakelighet for innspill og tilbakemeldinger.

For å redusere og håndtere forventningsgapet må folkevalgte prioritere tydelig kommunikasjon, realistiske løfter og forventninger, samt et godt samarbeid med administrasjonen. Det er viktig å ha gode og kvalitetssikrede beslutningsgrunnlag og å involvere innbyggerne i beslutningsprosesser. En åpen dialog og felles forståelse mellom politikk og administrasjon er avgjørende for å forvalte ressursene effektivt.

2. Hvordan kan KS bistå i dette arbeidet i den enkelte kommune og fylkeskommune?**Svar:****Opplæring og veiledning:**

- Folkevalgtopplæring og veiledning i saker der folkevalgte utvalg trenger det.
- Oppdatering av innhold og form på erfaringsdeling, verktøy, metoder, kompetanseheving, opplæring og rådgivning.

Analyser og kunnskapsgrunnlag:

- Bidra med analyser og kunnskapsgrunnlag på tvers av kommunene.
- Synliggjøre utfordringene overfor sentrale myndigheter og gi systematiske tilbakemeldinger.

Kommunikasjon og informasjon:

- Kommunisere forventningsgapet både nasjonalt og lokalt.
- God veiledning og hensiktsmessig informasjon fra KS til kommunene.

Samordning og kunnskapsdeling:

- Samle inn og sammenstille erfaringer fra ulike kommuner for å finne felles løsninger og strategier.
- Fasilitere samarbeidet mellom politikk og administrasjon.

KS kan bistå kommunene ved å tilby folkevalgtopplæring, veiledning og oppdaterte verktøy for erfaringsdeling og kompetanseheving. KS bør også bidra med analyser og kunnskapsgrunnlag, synliggjøre utfordringene overfor sentrale myndigheter og kommunisere forventningsgapet både nasjonalt og lokalt. Samordning og kunnskapsdeling mellom kommunene er viktig for å finne felles løsninger og strategier.

Innbyggere:**3. Hvordan kan dere som folkevalgte bidra til å skape forståelse i befolkningen og lokalsamfunnet for at ressursene er begrenset og at dette tvinger frem tøffere prioriteringer og alternative løsninger?**

Svar:**Kommunikasjon og informasjon:**

- Realistisk kommunikasjon av muligheter og begrensninger.
- Tydelig informasjon om økonomiske rammer og prioriteringer.
- Bruk av tilgjengelige kommunikasjonskanaler som presse, sosiale medier og kommunens hjemmeside.

Involvering og dialog:

- Involvering av innbyggere i ideutvikling og gjennomføring i tjeneste- og lokalsamfunnsutvikling.
- Åpne møter og nettstrømming for å bygge tillit og gi innsikt i prioriteringer.

Samarbeid og tillitsbygging:

- Samarbeid mellom folkevalgte og administrasjon om strategisk kommunikasjon.
- Forankring av store avgjørelser gjennom tverrpolitisk samarbeid.

Folkevalgte kan bidra til å skape forståelse i befolkningen ved å kommunisere realistisk om muligheter og begrensninger, samt tydelig informere om økonomiske rammer og prioriteringer. Involvering av innbyggere i ideutvikling og gjennomføring i tjeneste- og lokalsamfunnsutvikling er viktig for å bygge tillit og gi innsikt i prioriteringer. Samarbeid mellom folkevalgte og administrasjon om strategisk kommunikasjon og forankring av store avgjørelser gjennom tverrpolitisk samarbeid er avgjørende.

Nasjonale myndigheter:**4. a)**

Hva vil være de viktigste budskapene KS kan bringe inn i dialogen med nasjonale myndigheter for å redusere statlig detaljstyring, gi mer fleksibilitet og øke handlingsrommet lokalt innenfor velferdsområdet

Svar:**Økonomisk handlingsrom:**

- Økt økonomisk handlingsrom for å møte økende behov og kostnader.
- Styrking av kommuneøkonomien for å sikre bærekraftige løsninger lokalt.

Reduksjon av detaljstyring:

- Reduksjon av detaljstyring og unødvendig byråkrati.
- Fjerning av bemanningsnormer og statlige retningslinjer.

Fleksibilitet og innovasjon:

- Større frihet til å prioritere og tilpasse oppgaver og tjenester.

- Oppmuntring til innovative løsninger og effektivisering av tjenestene.

Samordning og helhetlig tilnærming:

- Bedre samordning av nasjonale satsinger som berører flere samfunns- og fagområder.
- Opprettholdelse og videreutvikling av generalistkommuneprinsippet og det lokale selvstyret.

KS bør i dialogen med nasjonale myndigheter fremheve behovet for økt økonomisk handlingsrom og reduksjon av detaljstyring og unødvendig byråkrati. Det er viktig å gi kommunene større frihet til å prioritere og tilpasse oppgaver og tjenester, samt oppmuntre til innovative løsninger og effektivisering. Bedre samordning av nasjonale satsinger og opprettholdelse av generalistkommuneprinsippet og det lokale selvstyret er også sentrale budskap.

b)

Her ønsker KS også innspill og eksempler på hva som utfordrer handlingsrommet lokalt, herunder lovkrav/ forskrifter, rundskriv/veiledere, normer/kompetansekrav, tilsyn/kontroll, ny ansvarsfordeling mellom kommune/fylkeskommune/stat, kompetanse og kapasitetsstøtte og liknende.

Lovkrav og forskrifter:

- Detaljstyring av normeringer og kompetansekrav som ikke er koordinert.
- Mange lovkrav og forskrifter som begrenser det lokale handlingsrommet.

Økonomiske rammer og finansiering:

- Underfinansiering av lovpålagte oppgaver og tjenester.
- Behov for bedre finansiering av helse- og omsorgstjenester.

Tilsyn og kontroll:

- Økt rapportering og byråkrati som følge av detaljstyring.
- Fragmenterte og faglig smale tilsyn som utløser ineffektiv ressursbruk.

Samordning og helhetlig tilnærming:

- Behov for bedre samordning av nasjonale satsinger.
- Manglende helhet og oversikt i statlig styring.

Handlingsrommet lokalt utfordres av detaljstyring av normeringer og kompetansekrav samt mange lovkrav.

Mellomoppgjøret 2025:

5. Hvilke innspill har din kommune/fylkeskommune til KS i forkant av mellomoppgjøret 2025, knyttet til for eksempel økonomisk ramme, prioriteringer, sentrale eller lokale lønnstillegg og liknende?

Svar:

Økonomisk ramme og prioriteringer:

- **Frontfagsmodellen:** Flere kommuner støtter at lønnsoppgjøret bør følge frontfagsmodellen for å sikre en bærekraftig økonomi.
- **Sentrale tillegg:** Det er enighet om at mellomoppgjøret bør håndteres sentralt, og at det ikke bør settes av en lokal pott.
- **Lørdags- og søndagstillegg:** Mange kommuner ønsker å øke ubekvemstillegg for helgearbeid for å stimulere til mer helgearbeid og belønne de med ubekvem arbeidstid.

Lokale forhandlinger:

- **Frekvens:** Lokale forhandlinger bør ikke gjennomføres oftere enn hvert annet år, og potten bør være på minst 1 %.
- **Ressurskrevende:** Lokale forhandlinger er ressurskrevende og bør derfor begrenses.

Prioriterte grupper:

- **Høyskolegrupper:** Det er et ønske om å prioritere høyskolegrupper for å sikre at kommunesektoren er konkurransedyktig.
- **Ansiennitet:** Det foreslås å innføre et nytt ansiennitetstrinn mellom 10 og 16 år for å jevne ut lønnsutviklingen.

Kommunene ønsker at mellomoppgjøret 2025 håndteres sentralt, med fokus på å følge frontfagsmodellen og øke ubekvemstillegg for helgearbeid. Lokale forhandlinger bør begrenses til hvert annet år, og høyskolegrupper bør prioriteres for å sikre konkurransedyktighet.

Strategisk utvikling av avtaleverket

6. Dagens garantilønnsystem gir stillingsgrupper med samme kompetansekrav lik sentral garantilønn, uavhengig av tjenesteområde. Ivaretar dette garantilønnsystemet kommunens/fylkeskommunens behov, og er det et ønske om at det videreføres?

Svar:

Generell enighet:

- **Videreføring:** De fleste kommuner ønsker å videreføre dagens garantilønnsystem, da det sikrer lik lønn for lik kompetanse uavhengig av tjenesteområde.

Tilpasninger og forbedringer:

- **Kompetanselønssystem:** Noen kommuner foreslår å innføre et kompetanselønssystem for andre høyskolegrupper, tilsvarende det som finnes for lærere.
- **Rekrutteringstillegg:** Det er forslag om å lage et system for rekrutteringstillegg for stillinger som er utfordrende å rekruttere til.

Dagens garantilønssystem ivaretar kommunenes behov og bør videreføres. Det foreslås å innføre et kompetanselønssystem for andre høyskolegrupper og lage et system for rekrutteringstillegg.

7. Hva bør KS prioritere i utviklingen av avtaleverket for å møte framtidens arbeidskraftutfordringer og sikre forsvarlige tjenester? Det kan for eksempel handle om omstilling, ulike arbeidstidsordninger, oppgavedeling og bruk av kompetanse, tiltak for å redusere fravær og andre tiltak for å bruke arbeidskraftressursene best mulig, eller liknende.

Svar:

Arbeidstid og turnusordninger:

- **Fleksibilitet:** KS bør arbeide for større fleksibilitet i arbeidstidsordninger, inkludert gjennomsnittsberegning av arbeidstid og langvakter.
- **Helgetimer:** Øke antall helgetimer for å fremme heltidsstillinger.

Kompetanse og rekruttering:

- **Kvinnehelse:** Det foreslås å sette ned et partssammensatt utvalg for å se på kvinnehelse og tiltak for å forebygge fravær og tidlig avgang fra arbeidslivet.
- **Livslang læring:** Utdanningssystemet bør tilpasses for å kombinere jobb og utdanning bedre.

Omstilling og effektivisering:

- **Kunstig intelligens:** KS bør sitte i forsetet for å tilpasse avtaleverket til ny teknologi og kunstig intelligens.
- **Oppgavedeling:** Det bør legges til rette for bedre oppgavedeling og bruk av kompetanse.

Andre tiltak:

- **Sykelønsordning:** Det er enighet om å utrede sykelønsordningen for å sikre velferdsstaten.
- **Pleiepenger:** Det foreslås å regulere ordningen med pleiepenger i tariffavtalen for å sikre likhet mellom kommunene.

KS bør prioritere større fleksibilitet i arbeidstidsordninger, tiltak for å fremme heltidsstillinger, og tilpasning av avtaleverket til ny teknologi. Det bør også fokuseres på kvinnehelse, livslang læring, og regulering av sykelønsordningen og pleiepenger.

Vedlegg

- 1) Fremdriftsplan for behandling av debatthefte i Agder

1) Fremdriftsplan for behandling av debatthefte i Agder

Behandling i Agder	Tidsfrist	Merknad
Utsendelse av debatthefte fra KS.	01.11.2024	Sendt fra KS Sentralt til Postmottak den 1. november 2024 til alle kommunedirektører og ordførere på Agder, samt alle HR/Organisasjonssjefer fra KS Agder 4. november 2024
Informasjon om prosess rundt Debathefte 2025.	06.12.2024	Arbeidsgivernetverket i Agder
Informasjon om prosess rundt Debathefte 2025.	13.12.2024	Samarbeidsmøte med arbeidstakerorganisasjonen regionalt.
Informasjon i Kommunedirektørutvalget (KDU).	EA	Forankring, prosess og fremdrift for kommunene på Agder.
Behandling i arbeidsgivernetverket i Agder.	Desember 2024/ januar 2025	På de regionale møtene i arbeidsgivernetverket arbeides det med prosess/tekst til debattheftene.
Administrativ/politisk prosess i hver enkelt kommune	November 2024 – februar 2025	Kommunene avgjør hvilke administrativ og politisk prosess de ønsker innen det angitte tidsintervall.
Frist for innmelding fra kommunene på Agder.	14.02.2024	odd.joar.svensson@ks.no
Rapport generert	17.02.2024	Svarene er lastet inn i egen unike lenke
Strategikonferansen.	27.02.2025	Eget program kommer. Program og påmelding: Kalender - KS
Eventuell behandling i Fylkesmøtet i Agder.	27.02.2025	
Behandling i KS Agders styre.	EA	Vedtak fra Agder tas med i sak til KS sentralt.
Innmelding til KS sentralt fra KS Agder.	14.03.2025	Egen sak i p360 24/03350
Tariffkonferanse på Agder	11. mars 2025	Forhandlingsdelegasjonen fra kommunene (Arbeidsgiversiden)